

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ ЛЦЕЮ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Питання цінностей є надзвичайно актуальним для українського суспільства, оскільки сьогодні багато чинників свідчать про кризу моральності й ідентичності, світоглядну невизначеність, розмитість суспільних цінностей, розпорошеність та диференціацію українського суспільства, які неможливо подолати без переоцінки існуючої системи національних цінностей. Це зумовлено тим, що тільки національні цінності можуть бути стійким фундаментом для гармонізації інтересів людини, сприяння стабільності суспільства та сталого розвитку держави [1, с. 10].

На переконання багатьох провідних вчених в галузі педагогіки та психології національні цінності визначають вектор розвитку особистості як громадянина Української держави і нації. Такі цінності інтеріоризуються в особистісні через оволодіння відповідними знаннями, емоції, переживання й власний досвід. Вони обумовлюють особистісні ідеали й життєві смисли, творять любов до народу, роду, рідної землі, природи, готовність до самопожертви. Звідси, лише через опанування національних цінностей, перетворення їх на національно-особистісні, можливе національне самовизначення й самоствердження особистості, її мотивація до національно орієнтованої поведінки.

Історична освіта як універсальний у своїй синтетичності і невичерпності засіб засвоєння новим поколінням соціального і культурного досвіду, формування основних гуманістичних цінностей: прав людини, демократія, рівноправність і діалог культур, толерантність, патріотизм концентрує в собі світоглядні й ціннісні установки, основні педагогічні ідеї, які суспільство намагається утвердити в системі освіти. Висновки провідних педагогів, істориків та культурологів збігаються в тому, що історія вигідно відрізняється від інших дисциплін тим, що здійснює культивування суспільних цінностей шляхом глибокого і повноцінного залучення старшокласників через спадок національної культури до світового культурного досвіду. Адже увесь гуманістичний зміст культурної

спадщини може бути розкритий і зрозумілий лише в історичному контексті.

На уроках з історії культури, як правило, предметом вивчення є загальні закономірності культурного процесу, тенденції і особливості розвитку культури певного періоду і за певних історичних умов, комплексу відомостей і уявлень щодо культурного різноманіття середовища, культурні цінності і надбання, традиції тощо. Як складова курсу історії України вони орієнтовані на розгляд історії вітчизняної культури у контексті її етнічного та національного розмаїття, що є ресурсом національної консолідації, і тому забезпечують усвідомлення учнями українського суспільства й культури як багатокультурних, цінності культурного розмаїття для національної історії і подальшого розвитку держави

Уроки культурологічного змісту як компонент шкільної історичної освіти сприяють більш ґрунтовному засвоєнню учнями історичного матеріалу, допомагають їм відчутти образ та дух епохи і побачити у ньому конкретну людину, зрозуміти систему цінностей певного суспільства, наповнити шкільний курс історії реальним життєвим змістом. Вони створюють стійку навчальну мотивацію школярів, умови для розвитку історичної свідомості та самосвідомості учнів, формування їхнього ставлення, власної думки щодо навколишньої дійсності, до сприйняття і збереження історичної пам'яті, поваги до культурної спадщини [2, с. 125].

Результатом впровадження національних цінностей в історичну освіту є громадянська компетентність. Остання реалізується у знаннях матеріальної і духовної культури, історичного розвитку української нації, фольклору, традицій, звичаїв і обрядів рідного народу, а також в уміннях використовувати культурознавчі знання. Під час навчання культурологічних тем на уроках історії України важливо характеризувати феномен української культури, історію її розвитку, місце в системі світової культури, оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення, бути здатним до діалогу культур, вміти висловлювати і обґрунтовувати власну позицію до питань, що стосуються ціннісного ставлення до історичного минулого.

Список використаних джерел:

1. Власов В. С. Історія української культури. Матеріали до уроків. *Історія в школах України*. 2009. № 1–2. С. 6–12.

2. Гаврилюк Ж. М. Особливості методики уроків культури у шкільному курсі історії України. *Актуальні проблем методики викладання історії, правознавства та суспільнознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Харків:ФОП Павлов М. Ю. 2009. С. 124–127.

Мельникова Ольга,
*к. пед. н., доцент кафедри психології та педагогіки розвитку
дитини Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, Україна*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Якісний стрибок у розвитку нових технологій спричинив потребу суспільства в людях, здатних нестандартно вирішувати нові проблеми, вносити новий зміст в усі сфери життєдіяльності. В першу чергу мова йде про обдарованих людей, які є національним надбанням, що вимагає уважного і дбайливого ставлення. Тому важливим завданням сучасної освіти є збереження і розвиток інтелектуального, фізичного, творчого і соціального потенціалу людини. Вирішення цієї проблеми актуалізує необхідність формування інноваційної системи освіти, яка докорінно змінить інтелектуальність, моральність, духовність і освіченість людей. Формування інноваційної системи освіти передбачає виявлення умов і засобів, що сприяють розвитку обдарованої дитини.

Робота з обдарованими дітьми – процес, який вимагає особливих знань і специфічних засобів. Одним із основних засобів може виступити соціально-педагогічна підтримка.

Обдаровані діти, поряд з бездоглядними дітьми; дітьми з ООП; дітьми-сиротами, дітьми, які залишились без піклування батьків і іншими категоріями дітей, входять до «групи ризику». При цьому їх головна відмінна особливість полягає в тому, що формально вони можуть вважатися дітьми, що не вимагають особливих підходів (у них є сім'я, батьки, вони відвідують звичайний заклад дошкільної освіти), але фактично, з огляду на різні причини, ці діти опиняються в ситуації, коли не реалізуються в повній мірі права, необхідні для їх повноцінного розвитку. Це свідчить про необхідність проведення з даною категорією дітей спеціально організованої, професійної